

Asesu'r Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Anfantais Economaidd-Gymdeithasol

Gweler y daflen *Sut i Wneud Asesiad Effaith Cydraddoldeb* am gymorth i lenwi'r ffurflen yma. Mae croeso hefyd i chi gysylltu gyda Delyth Williams, Swyddog Polisi a Chydraddoldeb ar est 32708, neu DelythGadlysWilliams@gwynedd.llyw.cymru, am gymorth pellach.

Mae'n ofynnol i'r Cyngor (dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010) i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig. Mae gan y Cyngor hefyd ddyletswyddau cyffredinol ychwanegol i sicrhau tegwch a meithrin perthnasau da. Rhaid felly gwneud asesiad amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd warchoddedig).

Mae hefyd yn ofynnol i'r Cyngor, dan ofynion Safonau'r Gymraeg (Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011) ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r ddogfen hon felly yn sicrhau bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r Gymraeg.

O Ebrill 1af 2021 ymlaen mae gan y Cyngor ddyletswydd i roi sylw dyledus i ddod i'r afael ag anfantais economaidd-gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol.

1) Manylion

1.1 Beth yw enw'r polisi / gwasanaeth dan sylw?

Cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 er mwyn galluogi rheoli'r trosglwyddiad yn y defnydd o dai preswyl i ddefnydd gwyliau (ail-gartrefi a llety gwyliau).

1.2 Beth ydi pwrpas y polisi/gwasanaeth sy'n cael ei greu neu ei newid? Pa newidiadau sy'n cael eu hystyried?

Bwriedir cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 sydd ddim yn dod i rym yn uniongyrchol ar gyfer Ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd. Y bwriad yw diddymu'r hawliau datblygu a ganiateir ar gyfer y defnyddiau canlynol:-

- (a) Newid defnydd o C3 i C5 neu C6 a defnyddiau cymysg penodol;
- (b) Newid defnydd o C5 i C6 neu ddefnyddiau cymysg penodol;
- (c) Newid defnydd o C6 i C5 neu ddefnyddiau cymysg penodol.

Diffiniad o'r defnyddiau:-

C3 – Tai annedd, a ddefnyddir fel unig neu brif breswylfeydd: Tai annedd a ddefnyddir fel unig neu brif breswylfa a'i feddiannu am fwy na 183 diwrnod mewn blwyddyn galendr

C5 - Tai Annedd, a ddefnyddir yn wahanol i unig neu brif breswylfa: Tai annedd a ddefnyddir yn wahanol i unig neu brif breswylfa a'u meddiannu am 183 diwrnod neu lai.

C6 - Llety Gosod tymor byr: Tai annedd a ddefnyddir ar gyfer llety gosod tymor byr masnachol heb fod am fwy na 31 diwrnod ar gyfer pob cyfnod o feddiannaeth.

Golygai hynny, yn dilyn gweithredu Cyfarwyddyd Erthygl 4 y byddai angen derbyn caniatâd cynllunio i newid defnydd tŷ preswyl sydd yn brif gartref (Defnydd C3) i fod yn ail gartref (Defnydd C5) neu yn llety gwyliau (Defnydd C6).

Yn bresennol mae'r datblygiadau hyn yn 'hawl datblygu a ganiateir' yn unol â'r Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 (fel y diwygiwyd). Hynny yw bod posib newid defnydd tŷ preswyl i ddefnydd gwyliau (llety gwyliau neu ail gartref) heb fod angen derbyn hawl cynllunio ar gyfer y defnydd hynny.

1.3 Pwy sy'n gyfrifol am yr asesiad yma?

Arweinydd Tîm Polisi Cynllunio

1.4 Pryd wnaethoch chi gychwyn yr asesiad? Pa fersiwn yw hwn?

Fersiwn 2.

Paratowyd yr Asesiad hwn yn dilyn y cyfnod ymgysylltu cyhoeddus yn gysylltiedig â'r bwriad. Mae'r Asesiad yn rhan o becyn o wybodaeth a fydd yn cael ei gyflwyno i Gabinet Cyngor Gwynedd er mwyn cynorthwyo eu penderfyniad yn gysylltiedig a chadarnhau Cyfarwyddyd Erthygl 4.

2) Gweithredu

2.1 Pwy yw'r budd-ddeiliaid neu bartneriaid fydd yn rhaid gweithio hefo nhw i wneud yr asesiad yma?

Mae'n bosib y bydd y Cyfarwydd Erthygl 4 yn cael effaith ar bawb a chan hynny nid oes yna bartneriaid neu fudd-ddeiliaid penodol wedi cael ei gysylltu â hwy wrth gynnal yr asesiad.

Yn unol â'r Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 (fel y diwygiwyd) mae'n ofynnol gosod rhybudd o'r bwriad (cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4) gan roi cyfle i bobl rhoi sylwadau ar ei gynnwys. Nodai'r ddeddfwriaeth, ble'n ymarferol bosib, y dylid hysbysu'r sawl a effeithir o'r bwriad yn uniongyrchol os ystyrir ei fod yn rhesymol i wneud hynny.

Fe all y bwriad gael effaith uniongyrchol ar bob tŷ preswyl/unigolion sydd yn berchen ar dŷ o fewn ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd gan ei fod rhwystro'r defnydd digyfyngiad (tynnu'r gallu i'w ddefnyddio ar gyfer defnydd ail gartref a llety gwyliau) a ellir ei wneud o'r eiddo hynny. Yn sgil hynny, anfonwyd gohebiaeth at bob eiddo preswyl o fewn ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd yn eu hysbysu o'r bwriad ac yn nodi'r cyfleoedd a fydd ar gael i gyflwyno sylwadau.

Ymhellach fe ddefnyddiwyd y dulliau hysbysu canlynol:-

- Tudalen we bwrpasol ar safle we'r Cyngor <http://www.gwynedd.llyw.cymru/erthygl4>
- Cyfryngau cymdeithasol (Twitter, Instagram a Facebook)
- Rhybudd safle
- Llythyru tai preswyl yr Awdurdod Cynllunio Lleol
- Cynnal sesiynau codi ymwybyddiaeth gyda'r Aelodau Lleol
- Rhoi gwybod i'r Awdurdodau Cynllunio Lleol cyfagos

Drwy gynnal proses o ymgysylltu sydd yn mynd tu hwnt i'r gofyn deddfwriaethol, roedd yn fodd o sicrhau fod yr holl fudd-ddeiliad perthnasol yn ymwybodol o'r bwriad ac yn cael cyfle i leisio barn trwy'r cyfryngau pwrpasol.

2.2 Pa gamau ydych chi wedi ei gymryd i ymgysylltu gyda phobl hefo nodweddion gwarchoddedig, ynglŷn â'r iaith Gymraeg neu â chymunedau (un ai oherwydd lleoliad neu oherwydd angen) sy'n byw ag anfantais economaidd-gymdeithasol?

Roedd y camau ymgysylltu yn gwbl agored (proses ymgysylltu cyhoeddus) i unrhyw unigolyn ymateb iddo. Ynghyd a'r broses codi ymwybyddiaeth a gyfeirir ato uchod (ymateb cwestiwn 2.1) defnyddiwyd y dull canlynol o gyflwyno sylwadau:-

- Holiadur pwrpasol gan ddefnyddio meddalwedd ar lein bwrpasol (Limesurvey)
- Holiadur papur
- Cyfle i ymateb drwy lythyr
- Cyfle i ymateb drwy e-bost
- Cyfle i drafod y bwriad hefo Swyddogion perthnasol

Er mwyn hwyluso'r broses o roi sylwadau ar y bwriad, roedd posib (ar gais) dderbyn copi o'r dogfennau cefndirol mewn iaith a fformatau gwahanol. Cynigwyd yr opsiwn hwn i roi hyblygrwydd i bobl, gan gynnwys rhai a nodweddion gwarchoddedig gael mewnbyn i'r broses. Ni dderbyniwyd cais i ddarparu unrhyw ddeunydd mewn iaith neu fformat gwahanol.

Mae'r ddeddfwriaeth berthnasol yn nodi'r angen i gynnal cyfnod ymgysylltu am gyfnod o leiaf 21 diwrnod. Er mwyn uchafu'r cyfleoedd a oedd ar gael i bobl leisio eu barn ystyriwyd yn briodol fod y cyfnod ymgynghori yn cael ei ymestyn i gyfnod o 6 wythnos.

Yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg, Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 gofynnwyd cwestiwn penodol fel rhan o'r broses ymgysylltu er mwyn galluogi mesur ac asesu effaith y penderfyniad ar y Gymraeg. Ymhellach, yn unol â ymarfer da gofynnwyd cyfres o gwestiynau cydraddoldeb er mwyn sicrhau fod yna groestoriad o bobl yn ymateb.

2.3 Beth oedd canlyniad yr ymgysylltu?

Gosodwyd y Rhybudd Cyfarwyddyd Erthygl 4 (Atodiad 1) ar 2 Awst, 2023 am gyfnod o 6 wythnos (hyd at 13 Medi, 2023). Roedd yn ofynnol gosod y Rhybudd mewn o leiaf dau fan cyhoeddus o fewn yr ardal mae'n berthnasol iddo. Gan fod ardal gweithredu'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn cynnwys Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd gyfan, penderfynwyd ei fod yn rhesymol gosod copi o'r Rhybudd mewn man cyhoeddus ym mhob anheddle a effeithir. Golygai hynny fod yna 114 o rybuddion safle wedi eu gosod.

Rhoddwyd cyhoeddusrwydd pellach i'r ffaith fod y Rhybudd wedi ei osod gan lythyru (Atodiad 2) pob tŷ preswyl o fewn Ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd (oddeutu 52,000 o dai preswyl mewn nifer). Gwerth pwysleisio nad oedd yn ofynnol llythyru pob tŷ preswyl, gan fod y Gorchymyn yn nodi nad yw'n angenrheidiol i wneud hynny os ystyrir ei fod yn anymarferol. Fodd bynnag ystyriwyd ei fod yn bwysig fod yna ymwybyddiaeth o'r bwriad gan berchnogion tai preswyl oherwydd yr effaith posib a allai ei gael arnynt.

Yn unol â'r gofynion, fe osodwyd y rhybudd yn y papurau newydd lleol (Caernarfon and Denbigh Herald, Cambrian News a Bangor Mail). Ymhellach, roedd copïau o'r dogfennau perthnasol ar gael i'w archwilio ym mhrif swyddfeydd y Cyngor a'r llyfrgelloedd cyhoeddus lleol ynghyd a gwefan y Cyngor.

Ynghyd a gosod y Rhybudd fe ymgwymerwyd â chyfnod ymgysylltu cyhoeddus yn ystod yr un cyfnod. Roedd posib cyflwyno sylwadau ar bapur neu ar-lein.

Er mwyn hwyluso'r broses o gyflwyno sylwadau fe baratowyd tudalen we bwrpasol (www.gwynedd.llyw.cymru/erthygl4) a oedd yn cynnwys y wybodaeth hanfodol ynghyd a chynnwys cyfres o gwestiynau ac atebion cyffredin yn y gobaith o geisio lleddfu'r baich o ran y niferoedd o ymholiadau a dderbyniwyd. Nodir fod defnydd cyson hefyd wedi cael ei wneud o'r cyfryngau cymdeithasol i godi ymwybyddiaeth.

Roedd yr holiadur (Atodiad 3) a baratowyd yn cynnwys dau gwestiwn pen agored a oedd yn rhoi cyfle i bobl fynegi barn ar y Cyfarwyddyd Erthygl 4 ac i nodi'r effaith a fyddai'n debygol o'i gael ar bobl sydd â nodweddion gwarchoddedig, y Gymraeg a'r economaidd-anfantais.

Yn ystod y cyfnod ymgysylltu cyhoeddus fe dderbyniwyd cyfanswm o 3,902 o ymatebion dilys. Cyflwynwyd 3,508 o sylwadau drwy'r holiadur ar-lein gyda 394 o sylwadau yn cael ei gyflwyno ar ffurf llythyr neu e-bost. Yn ychwanegol i'r ymatebion dilys hyn (dilys o ran bod yna sylw wedi ei gyflwyno) fe gyflwynwyd 369 o ymatebion gwag. Er nad oedd yr ymatebion gwag hyn yn cynnwys ymateb i'r cwestiwn canfod barn, mae rhai o'r ymatebion wedi ymateb i'r adran 'Amdanaf i' (manylion personol).

Er mwyn ymateb i'r sylwadau a dderbyniwyd mae yna waith ymchwil pellach fel yn briodol wedi ei gynnal. Mae posib archwilio ymateb y Cyngor i'r sylwadau a dderbyniwyd yn y ddogfen 'Adroddiad Ymgysylltu Cyhoeddus: Cyfnod Ymgysylltu Rhybudd Cyfarwyddyd Erthygl 4'.

O ran y cwestiwn a oedd yn ymwneud ag effaith y bwriad ar bobl sydd â nodweddion gwarchoddedig, y Gymraeg a'r economaidd-anfantais fe dderbyniwyd 3,203 o ymatebion i'r cwestiwn hyn. Mae trosolwg o'r sylwadau ar y naw nodwedd warchoddedig yn cael ei gyflwyno yn rhan 3.1 o'r adroddiad hyn.

Ymhellach gellir gweld gwybodaeth ynglŷn â phwy gyflwynodd sylwadau yn ystod y cyfnod ymgysylltu cyhoeddus yn Atodiad 6.

2.4 Ar sail pa dystiolaeth arall ydych chi'n gweithredu?

Mae'r gallu i weithredu yn y modd a fwriedir yn deillio o newidiadau sydd wedi digwydd yn genedlaethol. Mae'r newidiadau yn gysylltiedig â'r weithdrefn gynllunio yn rhan o becyn o fesurau sydd wedi eu gweithredu neu ar waith gan Lywodraeth Cymru er mwyn ymateb i'r argyfwng tai sydd yn bodoli ar draul y diffyg rheolaeth o'r defnydd o dai fel llety gwyliau ac ail gartrefi.

Un o'r mesurau rheoli sydd wedi ei rhoi ar waith yw'r newid i ddeddfwriaeth cynllunio, gyda'r newid hynny yn rhoi'r trywydd gweithredu yn nwylo Awdurdodau Cynllunio Lleol.

Ers 20 Hydref 2022, mae'r diwygiadau canlynol wedi ei wneud i ddeddfwriaeth cynllunio:-

- Diwygio Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) 1987 i greu 3 dosbarthiad defnydd newydd ar gyfer Prif Gartrefi, Ail Gartrefi a Llety Gwyliau Tymor Byr.
- Diwygio Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 er mwyn caniatáu newidiadau rhwng y 3 dosbarth defnydd newydd (Prif Gartrefi (C3), Ail Gartrefi (C5), a Llety Gwyliau Tymor Byr (C6)) heb fod angen caniatâd cynllunio
- Diwygio Polisi Cynllunio Cymru i'w gwneud yn glir, pan fo hynny'n berthnasol, fod yn rhaid ystyried nifer yr ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr mewn ardal leol wrth ystyried y gofynion tai a'r polisiau mewn Cynlluniau Datblygu Lleol (CDLlau).

Os ystyrir yn briodol, er mwyn rhwystro'r newid defnydd digyfngiad rhwng y dosbarthiadau defnydd newydd (C3, C5 ac C6), mae gan Awdurdodau Cynllunio Lleol y grym i gyflwyno beth a elwir yn Gyfarwyddyd Erthygl 4 ar gyfer ardal benodol. Pwrpas Cyfarwyddyd Erthygl 4 (yn ddibynnol ar ei gynnwys a'i gwmpas) fyddai tynnu'r hawliau i newid rhwng y dosbarthiadau defnydd heb ganiatâd cynllunio. Mae posib gweithredu'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar gyfer ardal benodol (dim diffiniad wedi ei nodi mewn deddfwriaeth), cyn belled fod posib i Awdurdodau Lleol gyfiawnhau'r bwriad.

Mae yna bapur cyfiawnhad cynhwysfawr (Atodiad 6) wedi ei baratoi er mwyn cefnogi'r egwyddor o gyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4. Mae'r dystiolaeth sydd wedi ei gasglu yn gysylltiedig â cheisio tystiolaethu sut mae nifer uchel neu grynodiad uchel o lety gwyliau hunan arlwygo ac ail gartrefi yn cael effaith andwyol ar gymunedau'r sir. Mae'r effeithiau hynny yn cynnwys effeithio ar brisiau tai, isadeiledd lleol a'r iaith Gymraeg.

Drwy archwilio data Treth Cyngor mae'n bosib gweld fod yna gynydd cyson wedi bod yn y nifer cyfunol o ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr yng Ngwynedd dros y blynyddoedd diwethaf. Un o'r patrymau sydd wedi dod i'r amlwg yw'r cynnydd uwch o lety gwyliau tymor byr a chwypm ym mherchnogaeth ail gartrefi. Mae'r weithdrefn trethu a chyflwyniad y premiwm treth Cyngor ar gyfer ail gartrefi wedi cyfrannu at y patrwm hwn. Ymhellach, oherwydd y gyfundrefn bresennol mae'r manteision ariannol ar gyfer trosglwyddo drosodd i dalu'r dreth busnes annomestig yn ysgogiad ar gyfer y trosglwyddiad hwn mewn defnydd.

Mae nifer canrannol uwch o gartrefi gwyliau (llety gwyliau hunan arlwygo ac ail gartrefi) i'w cael yn yr ardaloedd traddodiadol arfordirol, fodd bynnag mae yna gynydd sylweddol mewn perchnogaeth mewn rhai ardaloedd trefol sydd yn awgrym cryf fod y patrwm a'r sgil effeithiau yn ymledu ar draws y sir.

Rhan greiddiol o'r cyfiawnhad yn gysylltiedig â'r trywydd gweithredu yw edrych ar sut fo'r ddarpariaeth o ail gartrefi a llety gwyliau yn cael effaith ar gymunedau Gwynedd.

Yn anorfod mae'r galw am lety gwyliau yn effeithio ar allu pobl leol ar gyflogau is i brynu cartrefi mewn cyrchfannau gwyliau poblogaidd. Pris canolrif tai yng Ngwynedd (2021) oedd £175,000, gydag incwm cyfartalog o £26,315, y gymhareb incwm i fforddiadwyedd pris tai yn y sir yw 6.7:1 (wedi cynyddu o fod yn 5.9:1 yn Medi 2019). Mae hyn yn golygu ar gyfartaledd bod 65.5% o boblogaeth Gwynedd wedi cael eu prisio allan o'r farchnad dai.

Mae'r ystadegyn hwn yn cynyddu'n sylweddol yn y wardiau lle mae niferoedd uwch o gartrefi gwyliau. Er enghraifft, yn ward Abersoch ble mae 54.08% o'r stoc dai mewn defnydd gwyliau (llety gwyliau neu ail gartref), y pris canolrif cyfartalog ar gyfer tŷ yw £482,500. Gydag incwm cyfartalog aelwydydd yn £36,086, mae'r gymhareb prisiau tai i fforddiadwyedd ymhell dros ddwbl cyfartaledd y sir ar 13.4:1, gan olygu bod 96.1% o'r bobl leol wedi cael eu prisio allan o'r farchnad.

Ynghyd â effeithio ar brisiau tai a fforddiadwyedd mae'r papur (Atodiad 6) hefyd yn edrych ar yr effaith ar y ddarpariaeth o gyfleusterau cymdeithasol e.e. ysgolion sydd yn diwallu anghenion y boblogaeth leol ynghyd ag effaith ar yr iaith Gymraeg.

Wrth ystyried gweithredu drwy'r ymyrraeth cynllunio (cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4) mae hefyd yn briodol ystyried yr opsiynau eraill a ellir ei weithredu. Yn anochel, hefo unrhyw ymyrraeth o'r fath mae'n mynd i gael effaith, boed hynny'n effaith positif neu'n effaith negyddol.

Mae'r mesurau rheoli eraill sydd posib ei gweithredu ar hyn o bryd neu sydd yn derbyn ystyriaeth yn cynnwys:-

- Ymyrraeth drwy bolisi cynllunio lleol; er enghraifft cyfyngu defnydd tai newydd i fod yn brif fan preswyl;
- Ymyrraeth ariannol: cynyddu premiwm ail-gartrefi a diwygio'r meini prawf ar gyfer bod yn gymwys i dalu'r dreth busnes annomestig;
- Trwyddedu/Cofrestru; Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau bwriad o gyflwyno gweithdrefn cofrestru/trwyddedu gorfodol ar gyfer darparwyr llety gwyliau.

Daethpwyd i'r casgliad fod angen gweithredu ar becyn o fesurau rheoli er mwyn sicrhau llwyddiant yr amcan ehangach a geisir ei gyflawni sef ceisio gwyrddio sgil effeithiau cartrefi gwyliau ar gymunedau a sicrhau tegwch a chyfleoedd i drigolion Gwynedd.

Y gobaith yw y bydd cyflwyno'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn sicrhau gwell rheolaeth o'r defnydd a wneir o dai preswyl a thrwy hynny sicrhau fod yna ddarpariaeth briodol o dai ar gael i ddiwallu anghenion lleol. Yn dilyn asesu'r opsiynau, daethpwyd i'r casgliad mai'r trywydd gweithredu a ddylid cynnig ei ddilyn oedd cyflwyno'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar gyfer ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd gyfan. Trwy gyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar gyfer yr ardal gyfan gobeithir ei fod yn sicrhau fod mwynderau holl drigolion y sir yn cael ei warchod, gan gynnwys yr unigolion hynny sydd â nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig. Byddai hefyd yn sicrhau fod gweledigaeth ac amcanion ystod o strategaethau a pholisïau perthnasol, yn derbyn ystyriaeth wrth asesu priodoldeb y darpar ddatblygiad (yn unol â'r arweiniad polisi cynllunio lleol). Nodir fod y polisïau a'r strategaeth hyn hefyd wedi bod yn destun Asesiad Effaith perthnasol. Ymhellach nodir y byddai'r ymdriniaeth yma o gyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn sicrhau nad oes amheuaeth ynglŷn â'r ardal ddaearyddol ble gweithredir yr ymyrraeth, ac yn sicrhau fod trigolion y sir gyfan yn destun yr un ymyrraeth/gwarchodaeth.

2.5 Oes yna unrhyw fylchau yn y dystiolaeth sydd angen ei gasglu?

Ystyrir fod y dystiolaeth sydd wedi ei gasglu yn wydn ac yn addas ei bwrpas. Mae rhai o'r sylwadau wedi adnabod effaith andwyol tybiedig y bwriad a chan hynny mae ymdrech wedi ei wneud i geisio ymateb i'r pryderon hyn.

Mae'r 'Adroddiad Ymgysylltu Cyhoeddus: Cyfnod Ymgysylltu Rhybudd Cyfarwyddyd Erthygl 4' yn darparu'r wybodaeth mewn perthynas â'r dystiolaeth bellach sydd wedi ei gasglu.

Mae cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar gyfer y diben dan sylw yn ddigynsail a chan hynny mae'n anodd dod i gasgliad diamheuol ynglŷn ag effaith y bwriad. Os bydd y cyfarwyddyd Erthygl 4 yn cael ei gadarnhau fe fydd angen sicrhau fod yna fframwaith fonitro priodol mewn lle a fydd yn er mwyn gallu monitro effaith y gweithrediad.

3) Adnabod yr Effaith

3.1 Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r effaith fydd unrhyw newidiadau'n ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb isod. Beth yw'r effaith fydd y polisi/gwasanaeth newydd neu'r newidiadau arfaethedig yn ei gael ar bobl hefo'r nodweddion hyn? Mae hefyd angen ystyried yr effaith ar anfantais economaidd-gymdeithasol ac ar y Gymraeg.

Nodweddion	Sut fath o effaith? *	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?	Safbwynt y Cyngor
Cyffredinol	-	Noder fod y sylwadau isod yn uniongyrchol deillio o'r ymatebion a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgysylltu (cwestiwn 2).	<p>Bydd cyflwyno a chadarnhau'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn caniatáu rheolaeth cynllunio a olygai fod rhaid dilyn y camau hanfodol er mwyn gallu ymgymryd â'r newid defnydd, hynny yw, bydd rhaid cyflwyno a derbyn hawl cynllunio ar gyfer y bwriad gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol.</p> <p>Yn gysylltiedig â chyflwyno'r cais cynllunio fe fydd cyfnod o ymgysylltu a'r sawl a effeithir. Golygai hynny y bydd cyfle i unrhyw berson gyflwyno sylwadau parthed y bwriad. Mae'r broses o gyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn:-</p> <ul style="list-style-type: none">• lleihau'r tebygolrwydd o wahaniaethu a achosir pan nad oes gan aelodau o'r cyhoedd wybodaeth am newidiadau sy'n effeithio arnyn nhw neu'n teimlo nad oes gennym y gallu i ddylanwadu;• caniatáu ymgynghori a chanfod barn y rhai sy'n cael eu heffeithio. <p>Ymhellach mae'n fwriad gweithredu'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar draws ardal yr Awdurdod Cynllunio Lleol gan olygu fod y gweithrediad yn debyg ym mhob ardal.</p>

Hil (gan gynnwys cenedligrwydd)	Positif	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith positif a dderbyniwyd yn ymwneud a hil (gan gynnwys cenedligrwydd):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ystyriwyd y byddai'n rhoi cyfle i bawb fyw yn eu cymunedau - beth bynnag fo eu cefndir. • Wrth i'r boblogaeth barhaol yn yr ardal fynd yn fwy Saesneg, mae'n debyg y byddai pobl o gefndiroedd gwahanol yn cael ei denu i fyw yn yr ardal a fydd yn golygu gwell cymysgedd diwylliannol a lleihau hiliaeth. 	<p>Bydd yr Ymgynghorydd Cydraddoldeb yn edrych ar hygyrchedd y drefn gynllunio ar gyfer pob nodwedd warchoddedig ac yn awgrymu gwelliannau rhesymol yn ôl yr angen.</p> <p>Prif nod yr ymyrraeth yw ceisio sicrhau fod yna reolaeth well yn y defnydd o wneir o dai ac mewn canlyniad fod yna ddarpariaeth o dai yn bodoli i ddiwallu anghenion unigolion sydd yn chwilio am gartref.</p>
	Negyddol	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud a hil (gan gynnwys cenedligrwydd):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'n debygol o greu cymunedau rhanedig ble mae pobl sydd ddim yn frodorol Cymraeg neu yn gallu siarad Cymraeg yn teimlo'n anghyfforddus ac wedi ei gwahanu o'r gymuned. • Mae'n fath o lanhau ethnig. • Bwriad yn gwbl hiliol, creu rhwyg rhwng y Saeson a Chymru. • Bwriad yn senoffobig. • Achos gwahaniaethu ymysg yr hil Gymraeg sydd yn cynrychioli mwyafrif y perchnogion tai yng Ngwynedd. • Atal pobl o Loegr rhag cael mynediad i lety fforddiadwy yn hiliol. • Mae'n hanfodol sicrhau nad yw unrhyw benderfyniad a wneir gan y Cyngor yn gwahaniaethu neu yn cyfyngu opsiynau tai i bobl o gefndiroedd hil wahanol. Dylai parhau hefo egwyddorion cydraddoldeb fod yn flaenoriaeth. • Nid yw'r papur cyfiawnhad yn rhoi sylw dyledus i effaith y bwriad i bobl o gefndiroedd gwahanol (tu hwnt i Gymry). 	<p>Fel rhan o'r broses ymgysylltu bydd y dogfennau perthnasol a fydd yn cael ei baratoi er mwyn hwyluso'r broses o gyflwyno sylwadau yn nodi'n glir fod posib i unigolion dderbyn y ddogfennaeth mewn fformatau ac ieithoedd gwahanol.</p> <p>Gall y bwriad gael effaith ar y farchnad dai, gan achosi prisiau is, fydd yn effeithio pobl leol gyda chartref yn yr ardal ynghyd â phobl sydd ag ail gartrefi neu lety gwyliau. Gall fod o fantais felly i bobl sydd eisiau prynu tai yn yr ardal, boed y rheini yn bobl leol, pobl sydd eisiau dychwelyd i'r ardal neu bobl o ardaloedd / gwledydd eraill.</p> <p>Wedi dweud hynny, disgwylir peth sgil effaith negyddol hefyd, fydd yn effeithio'n arbennig ar drigolion lleol oherwydd bydd cyfyngu ar hawl presennol perchnogion i ddefnyddio eu tŷ preswyl er dibenion gwyliau yn cael ei ddiddymu. Ymhellach gall yr ymyrraeth fod yn rhwystr i unigolion sydd yn dymuno buddsoddi yn y farchnad tai gwyliau, boed yn lleol neu beidio.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Lleihau'r posibilrwydd o bobl o dramor yn dod i fyw yn yr ardal a chreu cymunedau a phoblogaeth amrywiol. Ni fyddai'n wir adlewyrchu poblogaeth Cymru gyfan. 	
Anabledd	Positif	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith positif a dderbyniwyd yn ymwneud ac anabledd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bydd hyn yn cael effaith fanteisiol ar rwydweithiau cefnogol i bobl fregus gan y bydd yn darparu mwy o gyfle i bobl yn y rhwydweithiau cefnogol hynny i aros yn agos. Sicrhau darpariaeth ddigonol o dai i bobl â gofynion anabledd penodol. Mae rhai sydd ag anableddau neu anawsterau dysgu yn aml angen rhwydwaith cefnogaeth a/neu wasanaethau Cymraeg felly mae'n hanfodol eu bod yn gallu cystadlu yn y farchnad tai ac aros yn lleol. Mae llety gwyliau yn cael effaith ar amwynder preswyl trigolion cyfagos a chan hynny yn effeithio'n andwyol ar iechyd meddwl. 	<p>Bydd yr Ymgynghorydd Cydraddoldeb yn edrych ar hygyrchedd y drefn gynllunio ar gyfer pob nodwedd warchoddedig ac yn awgrymu gwelliannau rhesymol yn ôl yr angen.</p> <p>Prif nod yr ymyrraeth yw ceisio sicrhau fod yna reolaeth well yn y defnydd o wneir o dai ac mewn canlyniad fod yna ddarpariaeth o dai sydd yn bodoli i ddiwallu anghenion unigolion sydd yn chwilio am gartref.</p> <p>Mae'n bosib y bydd yna effaith ar y farchnad dai, yn golygu y bydd prisiau tai yn gostwng. Gallai hyn olygu y bydd mwy o bobl anabl mewn sefyllfa i allu prynu tŷ addas, neu fod a mwy o arian ar ôl ei brynu i wneud addasiadau. Dylid nodi fod teuluoedd ag aelod anabl yn ystadegol yn fwy tebygol o brofi tlodi ariannol na theuluoedd heb aelod anabl (A yw Cymru'n Decach, Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol tud 60).</p> <p>Yn ystod y broses ymgysylltu gyhoeddus fe nodwyd yn glir fod y deunydd perthnasol er mwyn gallu cyflwyno sylwadau ar gael mewn fformatau ac ieithoedd gwahanol.</p> <p>Pe bai prisiau tai yn gostwng gall hefyd achosi effeithiau negyddol. Gall fod yna achosion ble fo unigolyn wedi penderfynu addasu ei dŷ preswyl er mwyn ei wneud yn addas i'w anghenion hwy a hynny'n seiliedig ar sicrhau fod y buddsoddiad yn ei addasu yn mynd i gael ei adfer yng ngwerth yr eiddo. Gall y penderfyniad i fuddsoddi fod wedi ei wneud pan fo gwerth yr eiddo yn uwch, pan nad oedd</p>
	Negyddol	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud ac anabledd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bydd y bwriad yn achosi caledi ariannol fydd yn effeithio ar iechyd meddwl personol. Bydd rhai pobl ag anableddau'n ddibynol ar yr ecwiti yn eu cartref i dalu am anghenion meddygol a gofal parhaus. Bydd lleihau'r ecwiti hwn yn golygu y bydd yn rhaid i'r Cyngor/y GIG dalu am y costau ychwanegol hyn yn y pendraw. Efallai y byddai unigolyn ag anabledd yn dymuno symud i fyw at deulu i gael cymorth gyda'u gofal. Byddai troi eu heiddo'n lety gosod tymor byr yn helpu i ariannu'r costau gofal parhaus. 	

		<ul style="list-style-type: none"> • Gallai gorfodi Erthygl 4 greu rhwystrau'n anfwriadol a llesteirio mynediad i unigolion ag anableddau. Mae'n hanfodol sicrhau nad yw unrhyw benderfyniadau a wneir gan y cyngor yn peri anffafiaeth nac yn cyfyngu ar ddewisiadau tai iddynt. Dylai cynnal cydraddoldeb a chynhwysiant fod yn flaenoriaeth. • Mae angen darpariaeth briodol o lety addas i unigolion ag anableddau. • Os oes effaith ar y sector cyhoeddus, bydd yna lai o gyfleoedd i unigolion ag anableddau weithio. • Byddai'r gwrthanogaeth i berchnogion gynnig llety gwyliau o bosib yn golygu y byddai yna lai o lefydd i bobl anabl fwynhau gwyliau wrth yr arfordir. Yn aml, mae gwestai neu sefydliadau Gwely a Brecwast yn anaddas ac maent yn dymuno cael preifatrwydd ei llety eu hunain, a bydd Erthygl 4 yn gwneud hyn yn anos. 	<p>unrhyw gyfyngiad yn bodoli ar y defnydd a ellir ei wneud o'r tŷ preswyl. Gan hynny, yn sgil yr ymyrraeth (cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4) mae yna risg o golledion ariannol ar gyfer achosion o'r fath.</p> <p>Ymhellach, mae posibilrwydd y bydd yno lai o ddarpariaeth o lety gwyliau yn bodoli a thrwy hynny llai o gynigion yn bodoli o ran llety gwyliau sydd yn cyfarch anghenion unigolion ag amhariadau penodol.</p>
Rhyw	Cefnogi	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith positif a dderbyniwyd yn ymwneud a rhyw:</p> <p>Dim sylw penodol wedi codi.</p>	Bydd yr Ymgynghorydd Cydraddoldeb yn edrych ar hygyrchedd y drefn gynllunio ar gyfer pob nodwedd warchoddedig ac yn awgrymu gwelliannau rhesymol yn ôl yr angen.
	Gwrthwynebu	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud a rhyw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'r bwriad yn debygol o gael effaith andwyol ar ferched. Mae twristiaeth yn creu nifer o swyddi sy'n aml yn caniatáu hyblygrwydd o ran amseroedd ysgol. • Mae'r gymuned unedau gosod tymor byr yng Ngwynedd yn un amrywiol tu hwnt, ac mae dros ddau draean o westeiwyr Airbnb yn ferched. • Mae mwy o ferched yn gweithio yn y sector twristiaeth oherwydd y mathau o swyddi sydd ar gael ac oherwydd yr hyblygrwydd i weithio o amgylch amseroedd ysgol. Mae mwy o ferched yn debygol o gael eu heffeithio'n uniongyrchol. 	

<p>Oedran</p>	<p>Cefnogi</p>	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith positif a dderbyniwyd yn ymwneud ac oedran:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'n fanteisiol o ran rhoi cyfleon i bobl ifanc fyw a dychwelyd i fyw yn eu cymunedau gan na fyddem yn cael ei prisio allan o'r farchnad dai. • Mae byw wrth ymyl llety gwyliau yn gallu cael effaith ar bobl hyn gan wneud iddynt deimlo'n bryderus. 	<p>Prif nod yr ymyrraeth yw ceisio sicrhau fod yna reolaeth well yn y defnydd o wneir o dai ac mewn canlyniad fod yna ddarpariaeth o dai yn bodoli i ddiwallu anghenion unigolion sydd yn chwilio am gartref.</p>
	<p>Gwrthwynebu</p>	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud ac oedran:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'n debygol o gael effaith negyddol ddifrifol ar y sawl sy'n dibynnu ar ecwiti i dalu am gartrefi gofal, gweithwyr gofal neu i symud i gartref llai. Bydd hyn yn arwain at gynyddu'r baich ar y wladwriaeth/Gwasanaethau'r Cyngor. • Bydd hyn hefyd yn effeithio ar deuluoedd Cymraeg yn dod i'r ardal fyddai'n mynychu ysgolion lleol. • Bydd y rhai ifanc yn gadael Cymru a bydd dyfodol yr iaith Gymraeg yn mynd gyda hwy. • Bydd y sawl sy'n nesu at oed ymddeol yn cael eu heffeithio'n galed gan y byddai eu hunig fuddsoddiad yn lleihau'n ariannol (mwy o effaith economaidd-gymdeithasol). • Ni fydd yn helpu prif breswylwyr iau i gael troed ar yr ysgol dai oherwydd y bydd yr eiddo sydd ar gael yn parhau i fod yn rhy ddrud. • Bydd bobl hŷn dan anfantais am eu bod yn dlotach o ran asedau pan nad oes modd iddynt aros mewn tŷ penodol am resymau corfforol a bod angen iddynt symud yn nes at eu teulu. • Gallai gorfodi Erthygl 4 greu rhwystrau'n anfwriadol i breswylwyr oeddrannus, neu'r rhai hynny o gefndiroedd 	<p>Ar gyfartaledd mae 65% o aelwydydd Gwynedd wedi ei brisio allan o'r farchnad dai. Mae'r canran hyn wedi cynyddu dros y blynyddoedd gan olygu fod unigolion sydd yn dymuno cael ar y farchnad dai yn ei chael yn anodd gwneud hynny. Yn aml bobl ifanc sydd yn wynebu'r her hyn. Gobeithir gan hynny y bydd yr ymyrraeth hon yn cael effaith bositif ar yr unigolion hynny, ac ar unigolion o bob oed.</p> <p>Pe tai gostyngiad mewn prisiau tai yn sgil cyhoeddi Erthygl 4 gallai hynny gael effaith negyddol anghymesur ar bobl hŷn os ydynt yn bwriadu gwerthu'r cartref teuluol er mwyn prynu tŷ llai er mwyn rhyddhau ecwiti neu er mwyn ariannu eu gofal.</p>

		<p>ethnig lleiafrifol. Mae'n hanfodol sicrhau nad yw unrhyw benderfyniadau a wneir gan y cyngor yn peri anffafiaeth nac yn cyfyngu ar ddewisiadau tai i'r grwpiau hyn. Dylai cynnal cydraddoldeb a chynhwysiant fod yn flaenoriaeth.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae pobl ifanc sy'n ceisio prynu cartref cyntaf yn aml yn derbyn cefnogaeth ariannol gan eu rhieni. Os yw asedau'r rhieni yn werth llai oherwydd Cyfarwyddyd Erthygl 4, bydd hyn wedyn yn llai tebygol. • Bydd marchnad eiddo sy'n elyniaethus i fenthycwyr morgaeisi yn ffafrio prynwyr hŷn oherwydd bod ganddynt y gallu Ariannol i brynu heb forgais. Bydd hyn, ar y cyd â gostyngiad mewn prisiau tai yn gwneud Pen Llŷn yn atyniadol iawn i bobl sydd eisiau ymddeol mewn lleoliad arfordirol. • Mae'n rhaid bod marchnad eiddo sy'n ffafrio prynwyr hŷn yn groes i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, yn ogystal â Pholisi 4 Cymru'r Dyfodol: y Cynllun Cenedlaethol 2040. Gyda marchnad sydd wedi'i sgiwio i ffafrio prynwyr hŷn, sut ellir cyflawni 'cymuned gyda chydbwysedd oedran'? 	
Cyfeiriadedd rhywiol	Cefnogi	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith positif a dderbyniwyd yn ymwneud a chyfeiriadedd rhywiol:</p> <p>Dim sylw penodol wedi codi.</p>	Nid oes effaith benodol wedi ei adnabod o weithredu Erthygl 4 i'r nodwedd yma. Bydd yr Ymgynghorydd Cydraddoldeb yn edrych ar hygyrchedd y drefn gynllunio ar gyfer pob nodwedd warchoddedig ac yn awgrymu gwelliannau yn ôl yr angen.
	Gwrthwynebu	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud a chyfeiriadedd rhywiol:</p> <p>sylw penodol wedi codi.</p>	
Crefydd neu gred (neu ddiffyg cred)	Cefnogi	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud a chrefydd neu gred (neu ddiffyg cred):</p>	Bydd yr Ymgynghorydd Cydraddoldeb yn edrych ar hygyrchedd y drefn gynllunio ar gyfer pob nodwedd warchoddedig ac yn awgrymu gwelliannau yn ôl yr angen.

		<ul style="list-style-type: none"> • Ar sail grefyddol/ddiwylliannol neu genedligrwydd, mae pobl Gymraeg yr ydwyf wedi cyfarfod â nhw ac yn eu hadnabod yn groesawgar iawn ac yn derbyn pawb. Fodd bynnag, maent yn medru bod yn ddig gyda mewnfudwyr sy'n prynu ail dai / tai gwyliau pan nad ydynt hwy eu hunain yn medru cael cartref. Gobeithio yr ymdrinnir â'r pryder olaf trwy wneud newidiadau dan Erthygl 4. 	
	Gwrthwynebu	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud a chrefydd neu gred (neu ddiffyg cred):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd gweithredu erthygl 4 yn arwain at lethu'r farchnad dai, prisiau'n gostwng a mwy o siaradwyr di-Gymraeg a phobl â lefel is o sgiliau'n symud i'r ardal am fod y prisiau'n rhatach. Bydd hyn yn cael effaith andwyol ar yr iaith Gymraeg a'r diwylliant Cymreig, gan y bydd nifer o bobl gyda chredoau, crefyddau a diwylliannau gwahanol yn symud i'r ardal i gael tai rhatach (o gymharu â gweddill y DU) - pobl ddi-Gymraeg a phobl nad ydynt yn Gristnogion. 	
Ailbennu rhywedd	Cefnogi	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith positif a dderbyniwyd yn ymwneud ac ailbennu rhywedd:</p> <p>Dim sylw penodol wedi codi.</p>	Nid oes effaith benodol wedi ei adnabod o weithredu Erthygl 4 i'r nodwedd yma. Bydd yr Ymgynghorydd Cydraddoldeb yn edrych ar hygyrchedd y drefn gynllunio ar gyfer pob nodwedd warchoddedig ac yn awgrymu gwelliannau yn ôl yr angen.
	Gwrthwynebu	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud ac ailbennu rhywedd:</p> <p>Dim sylw penodol wedi codi.</p>	
Beichiogrwydd a mamolaeth	Cefnogi	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith positif a dderbyniwyd yn ymwneud a beichiogrwydd a mamolaeth:</p> <p>Dim sylw penodol wedi codi.</p>	Petai ostyngiad i brisiau yn sgil cyhoeddi Erthygl 4 mae'n debyg y byddai hynny o fantais i deuluoedd ifanc sydd eisiau prynu cartref.
	Gwrthwynebu	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud a beichiogrwydd a mamolaeth:</p>	

		Dim sylw penodol wedi codi.	
Priodas a phartneriaeth sifil	Cefnogi	Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith positif a dderbyniwyd yn ymwneud a phriodas a phartneriaeth sifil: Dim sylw penodol wedi codi.	Nid oes effaith benodol wedi ei adnabod o weithredu Erthygl 4 i'r nodwedd yma. Bydd yr Ymgynghorydd Cydraddoldeb yn edrych ar hygyrchedd y drefn gynllunio ar gyfer pob nodwedd warchoddedig ac yn awgrymu gwelliannau yn ôl yr angen.
	Gwrthwynebu	Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud a phriodas a phartneriaeth sifil: Dim sylw penodol wedi codi.	
Yr iaith Gymraeg	Cefnogi	Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith positif a dderbyniwyd yn ymwneud a'r iaith Gymraeg: <ul style="list-style-type: none"> • Os na roddir Cyfarwydded Erthygl 4 ar waith a bod y nifer presennol o unedau gwyliau ac ail gartrefi'n parhau heb gael ei reoleiddio, bydd yr iaith Gymraeg a'r economi'n dioddef. • Bydd yn helpu creu marchnad dai mwy teg ac yn helpu cadw siaradwyr Cymraeg yn eu cymunedau • Bydd yn diogelu ffyniant yr iaith Gymraeg trwy sicrhau cynnydd yn y cartrefi i bobl lleol. Bydd hynny yn ei dro yn arwain at gynnydd yn y cyfleoedd i bawb wneud defnydd o'r Gymraeg, beth bynnag eu cefndir. • Mae am gael effaith cadarnhaol iawn ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a statws y Gymraeg yn y gymuned. Mae cymuned Gymraeg yn brysur farw a bydd dim cyfle i siarad yr iaith. Bydd Erthygl 4 yn sicrhau bod y Gymraeg yn parhau. • Gall yr iaith Gymraeg elwa os nad oes rhaid i siaradwyr Cymraeg symud i ardaloedd eraill (oherwydd prisiau tai uchel a fforddiadwyedd isel). • Atal y dirywiad mewn cyfleoedd i ddefnyddio'r iaith Gymraeg ac yn sefydlogi statws yr iaith Gymraeg yn y gymuned. 	<p>Mae'r bwriad o weithredu'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar draws ardal yr Awdurdod Cynllunio Lleol yn golygu fod pawb ar draws yr ardal yn destun yr un cyfyngiadau. Mae cyfres o opsiynau ardal a ystyriwyd (Atodiad 6) er mwyn gweithredu wedi ceisio asesu'r effaith a fyddai gweithredu ar gyfer ardal benodol yn hytrach nac Ardal Awdurdod Lleol Gwynedd gyfan yn ei gael. Daethpwyd i'r casgliad y byddai gweithredu ar gyfer ardal benodol yn cael effaith negyddol ar y boblogaeth a'r cymunedau ble na fyddai'r ymyrraeth yn weithredol, yn sgil hynny fe fyddai hefyd yn cael effaith ar y Gymraeg. Gobeithir y bydd gweithredu ar gyfer y sir gyfan yn cael effaith gadarnhaol gorau posib.</p> <p>Mae'r newidiadau hyn yn galluogi Awdurdodau Cynllunio Lleol fod yn teilwra ei bolisiau cynllunio lleol drwy gefnogi'r defnydd o'r Gymraeg, a cheisio sicrhau fod yna ddarpariaeth o dai ar gael i ddiwallu anghenion penodol am dai preswyl.</p> <p>Mae ceisio gwella y cyfleoedd sydd ar gael i bobl fod yn byw yn eu cymunedau brodorol yn fanteisiol o ran ffyniant y Gymraeg a'r defnydd o'r iaith.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Byddai'r effaith ar y Gymraeg yn bositif ac yn caniatáu i unigolion/teuluoedd sy'n gallu'r Gymraeg i fyw yn eu cymunedau a defnyddio eu mamiaith gan ddatblygu'r ymdeimlad o berchnogaeth a chymuned drwy wneud hynny hefyd. • Diogelu hawliau'r iaith yn y sir ac atal dirywiad ieithyddol pellach. • Mae ail dai/lletyau gwyliau yn cael effaith andwyol ar gymunedau lle mae'r Gymraeg yn iaith bob dydd ac yn gostwng niferoedd y cymunedau hynny. Bydd maint daearyddol ardaloedd Cymraeg eu hiaith yn lleihau'n barhaus os na fydd Erthygl 4 yn cael ei harfer. • Galluogi pobl i ddychwelyd i'w hardaloedd genedigol i fyw a gwarchod y Gymraeg. • Bydd yn gwarchod enwau cynhenid Cymraeg tai'r ardal. • Bydd cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn gam tuag at atgyfnerthu a gwarchod y Gymraeg yn ein cymunedau a'u cadw yn fyw. • Mae cadw nifer y trigolion parhaol sy'n siarad Cymraeg yn yr ardal yn sicrhau bod ysgolion a grwpiau cymunedol yn parhau i weithredu. • Mae hyn yn un cam pwysig tuag at warchod y Gymraeg fel priod iaith cymunedau Gwynedd. 	<p>Er nad yw'r penderfyniad yn effeithio'n uniongyrchol ar statws a chyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg, mae'r ffigyrau fforddiadwyedd yn dangos i ni fod canran uchel o bobl Gwynedd yn methu fforddio prynu cartrefi oherwydd y bwch rhwng cyflogau cyfartalog a phrisiau tai. Mae hyn yn golygu bod pobl ifanc yn fwy tebygol o symud allan o'r sir i ganfod cyfleoedd gwaith fydd yn rhoi gwell cyflogau a gwell cyfle o allu fforddio prynu eiddo. Mae'r allfudo yma yn arwain at newid yn y ddemograffeg, sydd yn ei dro yn effeithio ar hyfywedd ieithyddol yn y cymunedau.</p> <p>Mae gweithredu ar y newid yma yn rhan o ymyraethau strategol ehangach i geisio gwarchod y cymunedau hynny lle mae nifer uchel o siaradwyr Cymraeg, ac felly o ganlyniad credir y bydd y penderfyniad yn cael effaith gadarnhaol, anuniongyrchol ar yr iaith.</p>
	Gwrthwynebu	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud a phriodas a'r iaith Gymraeg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd y polisi yn dod â phrisiau tai i lawr i'r graddau y byddant yn fforddiadwy i siaradwyr Cymraeg lleol felly bydd yn arwain at wanhau'r iaith Gymraeg a'r diwylliant Cymreig wrth i'r tai gael eu prynu fel prif gartrefi i bobl sy'n medru gweithio gartref neu bobl hŷn sy'n ymddeol. • Credaf ei bod yn debygol o yrru'r rhai sy'n defnyddio'r iaith Gymraeg i ardaloedd lle mae modd iddynt fod yn rhan o farchnad eiddo heb gyfyngiadau. 	

	<ul style="list-style-type: none">• Mae'n fwy tebygol o effeithio ar drigolion parhaol Gwynedd, ac mae'r rhan fwyaf ohonynt yn siarad Cymraeg. Bydd yn eu gwneud yn dlotach ac yn lleihau eu symudedd cymdeithasol• Bydd gwerthoedd eiddo yn cael eu gostwng yn sylweddol ac oherwydd diffyg swyddi yn yr ardal ni fydd bobl ifanc yn medru prynu tai fydd wedyn yn gwanhau'r defnydd o'r iaith Gymraeg a diwylliant Cymreig yn yr ardal gan eu gorfodi i symud i ffwrdd.• Mae Erthygl 4 yn gwahaniaethu'n anuniongyrchol yn erbyn siaradwyr Cymraeg a phob trigolyn lleol.• Rydym eisiau i'n cenedlaethau iau fod yn llewyrchus; ac nid oes angen i unrhyw un ohonynt golli eu hiaith i wneud hyn, ond siawns ei bod yn bryd mabwysiadu Saesneg fel yr iaith gyntaf yn ein hysgolion a Chymraeg yn ail iaith ofynnol, i sicrhau nad yw cenedlaethau'r dyfodol yn cael eu dal yn y senarios economaidd-gymdeithasol anfanteisiol hyn.• Yn fy marn i, mae'n hanfodol cefnogi'r sawl sy'n newydd i'r ardal trwy gynnig adnoddau dysgu iaith am ddim iddynt. Nid yn unig y mae hyn yn eu helpu i integreiddio ond hefyd yn galluogi defnyddio eu harbenigedd er lles y gymuned. Mae'r dull ar hyn o bryd i weld yn atal unigolion â sgiliau rhag cyfrannu'n effeithiol, a gall hyn arwain at anfanteision economaidd-gymdeithasol yn y pendraw.• Bydd y cyfle i integreiddio mewnfudwyr sy'n siarad Saesneg mewn cymunedau Cymraeg, trwy eu plant, yn cael ei golli os ydych yn ymyrryd â'r farchnad eiddo iddi ffafrio pobl sydd wedi ymddeol yn mudo i'r ardal, gan nad oes ganddynt forgais.	
--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r erthygl yn gwahaniaethu'n anuniongyrchol yn erbyn siaradwyr a thrigolion Cymraeg ac mae'n torri Erthygl 8 y Ddeddf Hawliau Dynol. 	
Anfantais Economaidd-Gymdeithasol	Cefnogi	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith positif a dderbyniwyd yn ymwneud a'r anfantais economaidd-gymdeithasol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd hyn yn gwella cyfleoedd i bobl yn y grwpiau economaidd-gymdeithasol is. • Mae'n mynd i fod yn fanteisiol i ddelio a digartrefedd • Mae'n amlwg byddai'r cynllun yma yn fuddiol i bobl dan anfantais economaidd-gymdeithasol. Y rhain sydd yn colli allan fwyaf os nad oes tai am rent tymor hir; maent yn gorfod dibynnu ar yr adran ddigartrefedd i'w helpu. • Sicrhau bod trigolion y sir o bob cefndir economaidd-gymdeithasol yn gallu byw yn eu cynefin. • Bydd yn cynnig peth amddiffyniad i gymunedau Cymraeg ac unigolion sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol wrth alluogi gwarantu lleiafswm o stoc breswyl, yn hytrach na'u bod yn cael eu disbyddu i wneud enillion cyfalaf unigol. • Gall helpu'r rhai sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol wrth gadw prisiau tai i lawr. Mae pobl yn prynu eiddo rhatach ac yna'n eu rhentu ar Airbnb i wneud arian, sy'n ei gwneud yn amhosib i bobl leol fforddio cartref; • Bydd yr Erthygl yn cael effaith gadarnhaol ar bobl sydd dan anfantais economaidd wrth gadw prisiau eiddo ar lefel fwy fforddiadwy. • Bydd cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn gwella cydraddoldeb o fewn cymunedau Gwynedd wrth wneud tai yn fwy fforddiadwy i bobl ar gyflog lleol. 	<p>Gan fod gweithredu yn y modd hwn yn ddigynsail, mae'n amhosib rhagweld yn llawn beth fydd y sgil effeithiau. Un sgil effaith posib yw'r effaith a allai ei gael ar werth eiddo preswyl. Gallai gostyngiad mewn prisiau tai olygu fod mwy o bobl yn gallu fforddio i brynu tai (gweler cwestiwn 2.4 am fwy o wybodaeth am sut mae'r farchnad dai yn effeithio pobl leol ar hyn o bryd).</p> <p>Disgwylir hefyd y bydd mwy o eiddo ar gael yn yr ardal ar gyfer pobl sydd yn dymuno cael cartref yma, boed hynny'n bobl leol neu bobl yn symud i'r sir o fannau eraill.</p> <p>Ar y llaw arall pe effeithir ar werth eiddo, mae yna siawns y gallai hynny effeithio ar safonau byw perchnogion yr eiddo dan sylw a'u gwthio hwy i sefyllfa o anfantais economaidd.</p> <p>Ymhellach mae yna fygythiad fod y bwriad yn mynd i effeithio ar y sector twristiaeth, gyda llai o ddarpariaeth o lety gwyliau gall hynny wedyn olygu llai o bobl yn gyflogedig yn y maes gwaith hwn a'r sgil effeithiau cysylltiedig o fewn y farchnad gwaith.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yn help i greu cymunedau hyfyw'n economaidd a bydd hynny yn y pen draw yn help i bobl sy'n wynebu anfantais economaidd-gymdeithasol. • Yn syml, barus ydi tynnu eiddo oddi ar y farchnad i'w roi ar osod fel uned wyliau pan allai fod yn gartref i deulu lleol sydd angen rhywle i fyw. Mae'n golygu fod yn rhaid i deuluoedd tlotach ymlafnio mwy a mwy i ddod o hyd i lety addas. • Bydd cyflwyno cyfarwyddyd erthygl 4 yn un cam i gyfyngu ar eithafion anghydraddoldebau yn ein cymunedau, ac yn ei hanfod yn codi statws trigolion cynhenid yr ardaloedd, bydd yn arwain at lai o anfanteision economaidd-gymdeithasol. • Bydd hyn yn sicrhau nad yw pobl leol yn cael eu allgau o'r farchnad dai a bydd o bosib yn helpu i sefydlogi prisiau tai sydd wedi cynyddu gymaint dros y blynyddoedd. Mae gymaint o bobl ifanc lleol yn wynebu anfantais economaidd-gymdeithasol gan nad yw cyflogau cyfartalog yr ardal yn ddigon i'w galluogi i brynu tai yn eu hardal leol. Sgil effaith hyn yw fod pobl ifanc yn gadael ardaloedd o Wynedd a bod hyfywedd cymunedau ac hyfywedd ieithyddol cymunedau yn dioddef. Byddai cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn gam pwysig ymlaen o ran helpu teuluoedd/pobl ifanc i aros adra. 	
	Gwrthwynebu	<p>Crynodeb o'r sylwadau ynglŷn â'r effaith negyddol a dderbyniwyd yn ymwneud a phriodas a'r anfantais economaidd-gymdeithasol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd yn cael effaith andwyol ar y tlotaf yn ein cymdeithas, y rhai hynny sydd mewn cartrefi ar rent neu berchnogion eiddo sydd heb fawr o ecwiti neu ar gynlluniau rhanberchenogaeth. 	

		<ul style="list-style-type: none">• Bydd y sawl sydd â phrif gartref yn yr ardal yn gweld gwerth eu tai yn gostwng ac efallai y bydd rhai perchnogion tai mewn ecwiti negyddol.• Bydd yr erthygl hon yn cael effaith sylweddol ar y sawl sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol a bydd fwy na thebyg yn eu gwthio i fwy o anfantais a thlodi.• Bydd yn arwain at ddadleoli mwy o'r sawl sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol gan ychwanegu o bosib at ddigartrefedd, ac rwyf yn siŵr nad ydi'r cyngor eisiau annog hynny.• Bydd yn effeithio'n negyddol ar fusnesau bach a phobl leol a bydd hyn yn arwain at dlodi, ni fydd pobl yn medru dod o hyd i waith a byddant yn cael eu gorfodi i chwilio mewn lleoedd eraill i gael incwm i fedru cynnal eu cartrefi a bwydo eu teulu. Gall arwain at gynnydd mewn dwyn, gwerthu cyffuriau ac iechyd meddwl gwael.• Byddai'r sawl sydd gan anfantais economaidd-gymdeithasol yn elwa o adeiladu mwy o dai cymdeithasol, ac nid o ddwyn rhyddid pobl.• Bydd yn ei wneud yn anos i'r sawl sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol brynu cartref oherwydd diffyg morgeisi.• Bydd effeithiau negyddol Erthygl 4 yn atseinio am flynyddoedd, gan wthio llawer i gylch o amddifadedd na fyddant yn medru dod allan ohoni (plant eu plant).• Bydd yn creu dosbarth elîf o berchennog tŷ sy'n fwy tebygol o gyflogi gweithwyr o du allan i'r ardal gan greu mwy o raniad rhwng pobl leol a'r elîf.• Mae'n debygol o leihau prisiau eiddo ar gyfer prif gartrefi, gan wthio'r rhai hynny sydd a morgeisi uchel i ecwiti negyddol, yn ystod argyfwng costau byw. Bydd hyn yn effeithio'n bennaf ar y bobl dlotaf, pobl fregus a phobl sy'n ddibynol ar y wladwriaeth.	
--	--	---	--

- 3.2 Mae'n ddyletswydd ar y Cyngor dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i gyfrannu'n bositif i gymdeithas decach trwy hybu cydraddoldeb a pherthynas dda yn ei weithgareddau ym meysydd oedran, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, crefydd, hil, trawsrywedd, anabledd a beichiogrwydd a mamolaeth. Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r ffordd mae unrhyw newid yn effeithio'r dyletswyddau yma.**

Dyletswyddau Cyffredinol y Ddeddf Cydraddoldeb	A yw'n cael effaith?*	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?
Cael gwared â cham-wahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth	Nac ydi	Prif nod y Cyfarwyddyd Erthygl 4 yw ceisio hwyluso a sicrhau cyfleoedd i bobl fyw yn eu cymunedau. Nid yw felly'n debygol o gael unrhyw effaith ar gamwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu nac erledigaeth bresennol, ond byddwn yn rhoi fframwaith fonitro priodol mewn lle os bydd y Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn cael ei gadarnhau.
Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Ydi	Prif nod y Cyfarwyddyd Erthygl 4 yw ceisio hwyluso a sicrhau cyfleoedd i bobl fyw yn eu cymunedau. Bydd hefyd yn ychwanegu at siawns pobl i ddylanwadu ar yr hyn sy'n digwydd yn eu cymuned.
Meithrin perthnasau da	Ydi	Gall y bwriad hyrwyddo perthnasau da gyda phobl o fewn cymunedau Gwynedd gan y byddai, yn ei dro, yn gymorth i roi cyfle i bobl Gwynedd fyw eu hardal o ddewis. Gan hynny gobeithir y bydd yna ymdeimlad o degwch a chyfleoedd cyfartal yn bodoli yng nghymunedau Gwynedd. Wedi dweud hynny gallai gael effaith negyddol, ar siawns o gamddehongli bwriad y cynnig, achosi drwgdeimlad.

* I'w ddileu yn ôl yr angen

- 3.3 Sut mae eich cynnig yn sicrhau eich bod yn gweithio yn unol â gofynion Safonau'r Iaith Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i sicrhau na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac y manteisir ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?**

Bydd y broses o baratoi a chymeradwyo'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn cael ei wneud yn unol â gofynion Safonau'r Iaith Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011).

Gobeithir y bydd cyflwyno'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn sicrhau mwy o ddarpariaeth o dai i ddiwallu anghenion lleol.

Ymhellach fe olygai gweithredu ar y Cyfarwyddyd Erthygl 4 y bydd angen ystyried priodoldeb darpar geisiadau cynllunio yn unol â'r Cynllun Datblygu Lleol mabwysiedig. Yn unol â'r broses o baratoi'r Cynllun fe fydd wedi bod yn destun Asesiad Effaith Ieithyddol.

3.4 Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer er mwyn cael effaith gadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg, ac i leihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gallai'r polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?

Ystyrir yn briodol monitro effaith gweithredu ar y Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar nifer o ffactorau gwahanol, gan gynnwys yr effaith mae'n ei gael ar yr iaith Gymraeg. Mae'r gweithredu ar Gyfarwyddyd Erthygl 4 i'r dibenion hyn yn ddigynsail a chan hynny bydd angen sicrhau fod yna fecanwaith monitro priodol mewn grym.

3.5 Sut mae'r cynnig yn dangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i fynd i'r afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwch fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig).

Fel nodwyd yn rhan 2 uchod, prif amcan cyflwyno'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 fyddai er mwyn ceisio gwyrddroi'r anghyfartaledd cymdeithasol sydd yn bodoli yn rhai o gymunedau Gwynedd, gan geisio sicrhau fod yna ddarpariaeth o dai (gan gynnwys tai fforddiadwy) ar gael i ddiwallu angen lleol. Ar gyfartaledd mae 65.5% o boblogaeth Gwynedd wedi cael eu prisio allan o'r farchnad dai ac mae hyn yn codi i 96% mewn rhai ardaloedd.

Gan fod gweithredu ar y Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar gyfer rheoli'r defnydd dan sylw yn ddigynsail nid oes posib dod i unrhyw gasgliad diamheuol o ran yr effeithiau negyddol a/neu bositif. Mae nifer o sylwadau wedi cael ei dderbyn sydd yn pryderu fod y bwriad yn mynd i gael effaith ar nodweddion gwarchoddedig fel amlygir yn rhan 3.1, tra fo eraill o'r farn y byddai'r bwriad yn cael effaith cadarnhaol.

Mae yna nifer o sylwadau wedi ei dderbyn sydd yn gefnogol o'r bwriad ac yn ystyried y byddai'n cynnig cyfleoedd i bobl fyw yn eu cymunedau a chan hynny yn fendithiol i'r rhai sydd yn wynebu anfantais economaidd. Ar y llaw arall, mae nifer yn pryderu y bydd y bwriad yn effeithio'n andwyol ar unigolion sydd yn wynebu anfantais economaidd oherwydd y pryder fod y bwriad yn mynd i gael effaith ar y sector twristiaeth a chan hynny arwain at golli swyddi o fewn y diwydiant. Ymhellach mae yna bryder fod y bwriad yn mynd i ostwng gwerth eiddo gan olygu fod unigolion/teuluoedd yn mynd i ddiweddu fyny mewn ecwiti negyddol ar eu heidio ac yn cael anhawster hefo cael morgeisi.

Mae'r 'Adroddiad Ymgysylltu Cyhoeddus: Cyfnod Ymgysylltu Rhybudd Cyfarwyddyd Erthygl 4' yn ymateb i'r pryderon hyn. O ran gostwng gwerth eiddo mae yna waith ymchwil wedi ei gynnal yn edrych ar sut fo mecanweithiau tebyg wedi effeithio ar werth eiddo mewn ardaloedd eraill, gan ddod i gasgliad nad oes yna unrhyw batrwm amlwg i'w weld. Mae gwaith ymchwil pellach hefyd wedi ei gynnal o ran argaeledd morgeisi ynghyd a'r effaith y gallasai'r bwriad ei gael ar y sector twristiaeth.

3.6 Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol, yn unol â'r Ddeddf Economaidd-Gymdeithasol?

Ddim yn berthnasol gan nad yw'n fater strategol.

4) Dadansoddi'r canlyniadau

4.1 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, positif ar unrhyw un o'r uchod? Beth yw'r rheswm am hyn?

Credir y bydd cyflwyno'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn cael effaith positif ar bob unigolyn gan gynnwys unigolion sydd â nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig.

Mae'r anghyfartaledd cymdeithasol sydd yn bodoli ar hyn o bryd mewn rhai cymunedau yn sgil y diffyg argaeledd o dai ynghyd a phrisiau tai sydd tu hwnt i gyrraedd yn creu cymdeithas ranedig anghynladwy. Mewn ymgais i geisio gwyrddroi'r sefyllfa bresennol mae cyflwyno'r Cyfarwyddyd Erthygl 4, yn mynd i roi'r cyfle i asesu priodoldeb unrhyw fwrriad sydd yn ymwneud a newid defnydd tŷ preswyl i ddefnydd gwyliau, boed hynny yn ddefnydd llety gwyliau neu ail-gartref. Gobeithir y bydd hyn yn creu cymdeithas decach ac yn sicrhau cyfleoedd i bawb fod yn gallu byw yn eu hardal o ddewis.

4.2 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, negyddol ar unrhyw un o'r uchod? Beth yw'r rheswm am hyn?

Mae'r Asesiad (gweler rhan 3 uchod) yn adnabod rhai effeithiau posib a allai ddeillio o weithredu Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar gyfer ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd gyfan. Fel gwelir wrth archwilio'r tabl yn rhan 3.1 mae yna safbwyntiau gwahanol o ran yr effaith a ragwelir.

Y prif effaith a dybir gan rhai safbwyntiau yw bod y bwriad yn mynd i arwain at ostyngiad mewn gwerth yr eiddo preswyl, gyda hynny yn ei dro yn arwain at berchnogion eiddo yn wynebu caledi ariannol. Ystyriwyd y byddai hynny'n cael effaith mwy trawiadol ar y rhai sydd yn wynebu anfantais economaidd gan mai hwy yw'r rhai sydd yn fwyaf tebygol o fod yn berchnogion eiddo sydd â morgais. Ymhellach ystyrir fod yna fgythyad y bydd y bwriad yn cael effaith niweidiol ar y sector twristiaeth a'r economi leol, gan effeithio'n negyddol ar y boblogaeth leol gan gynnwys y rhai sydd yn wynebu anfantais economaidd ynghyd a merched yn benodol, gan, yn gyfraneddol mae mwy o ferched yn ddibynnol ar swyddi yn y sector dwristiaeth.

Yn gysylltiedig â'r gostwng gwerth eiddo mae'r effaith y gallai hynny wedyn ei gael ar yr henoed a'i buddsoddiad ariannol sydd wedi ei fwriadu i gyllido eu gofal.

Ar y llaw arall mae yna safbwyntiau cefnogol sydd yn gwrthgyferbynnu'r effeithiau negyddol hyn. Yn y bôn bydd cyflwyno a chadarnhau'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn caniatáu rheolaeth cynllunio a olygai fod rhaid dilyn y camau hanfodol er mwyn gallu ymgymryd â'r newid defnydd, hynny yw bydd rhaid derbyn hawl cynllunio ar gyfer y bwriad gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol.

Yn gysylltiedig â chyflwyno'r cais cynllunio fe fydd cyfnod o ymgysylltu a'r sawl a effeithir. Golygai hynny y bydd cyfle i unrhyw berson gyflwyno sylwadau parthed y bwriad. Golygai hynny y bydd y broses o gyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn:-

- lleihau'r tebygolrwydd o wahaniaethu a achosir pan nad oes gan aelodau o'r cyhoedd wybodaeth am newidiadau sy'n effeithio arnyn nhw neu'n teimlo nad oes gennym y gallu i ddylanwadu;
- caniatáu ymgynghori a chanfod barn y rhai sy'n cael eu heffeithio.

Prif nod cyflwyno'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 yw ceisio sicrhau fod yna ddarpariaeth ddigonol ac addas o dai ar gael er diwallu anghenion tai poblogaeth Gwynedd. Gobeithir y bydd yn cyfrannu tuag at fforddiadwyaeth ac yn cefnogi cymunedau lleol a'r Gymraeg.

Bydd cael fframwaith fonitro priodol mewn lle er mwyn asesu effaith gweithredu yn gwbl hanfodol.

4.3 Beth ddylid ei wneud?

Dewiswch un o'r canlynol:

Parhau gyda'r polisi / gwasanaeth gan ei fod yn gadarn	
Addasu'r polisi i ddileu unrhyw rwystrau	
Atal a dileu'r polisi gan fod yr effeithiau niweidiol yn rhy fawr	
Parhau a'r polisi oherwydd gellir cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol	✓
Dim camau pellach ar hyn o bryd, mae'n gynamserol i benderfynu, neu does dim digon o dystiolaeth	

4.4 Os yn parhau hefo'r cynllun, pa gamau fyddwch chi'n cymryd i leihau neu liniaru unrhyw effeithiau negyddol?

Fel rhan o'r broses o wneud y penderfyniad a chyfiawnhau'r bwriad o gyflwyno'r Cyfarwyddyd Erthygl 4, mae pob ymgais wedi ei wneud i sicrhau fod effeithiau negyddol yn cael ei hamlygu a'i liniaru.

Oherwydd natur ddigynsail y bwriad, bwriedir sicrhau fod yna fframwaith fonitro priodol mewn lle er mwyn asesu effaith gweithredu ar y Cyfarwyddyd Erthygl 4 (os bydd yn cael ei gadarnhau). Bydd unrhyw effeithiau negyddol a ystyrir sydd yn cael effaith niweidiol ar nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig yn derbyn ystyriaeth bellach o ran priodoldeb gweithredu i liniaru neu leihau'r effeithiau negyddol hynny.

4.5 Os nad ydych yn gweithredu ymhellach i ddileu neu leihau effeithiau negyddol, esboniwch pam yma.

Gweler yr ymateb i 4.4 uchod.

5) Monitro

5.1 Pa gamau fyddwch chi'n cymryd i fonitro effaith ac effeithiolrwydd y polisi neu wasanaeth (cynllun gweithredu)?

Bydd Fframwaith Fonitro penodol yn cael ei baratoi a fydd yn cynnwys nifer o ddangosyddion er mwyn monitro gweithrediad y Cyfarwyddyd Erthygl 4. Fel yn briodol fe all y Fframwaith Fonitro gynnwys dangosyddion sydd yn ymwneud ag asesu effaith ar nodweddion cydraddoldeb, y Gymraeg ac anfantais economaidd-gymdeithasol.

Bydd trafodaethau pellach gyda swyddogion yr Awdurdod ynglŷn â'r uchod yn cael ei gynnal er mwyn derbyn eu mewnbwn a'i harweiniad hwy wrth fynd ati i lunio a ffurfioli'r Fframwaith Fonitro.